

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 105/18

Λουξεμβούργο, 12 Ιουλίου 2018

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-221/17
M. G. Tjebbes κ.λπ. κατά Minister van Buitenlandse Zaken

Ο γενικός εισαγγελέας P. Mengozzi προτείνει στο Δικαστήριο να κρίνει ότι η αυτόματη απώλεια της ολλανδικής ιθαγένειας, η οποία συνεπάγεται την απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης, για τους ανήλικους που διαμένουν εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ασύμβατη με το δίκαιο της Ένωσης

Αντιθέτως, αυτή η ασυμβατότητα με το δίκαιο της Ένωσης δεν υφίσταται για τους ενήλικους

Ολλανδοί πολίτες που έχουν δεύτερη ιθαγένεια χώρας εκτός της ΕΕ προσέφυγαν στα ολλανδικά δικαστήρια σχετικά με την άρνηση του Υπουργού Εξωτερικών να εξετάσει τις αιτήσεις τους ανανέωσης εθνικού διαβατηρίου. Πράγματι, ο Υπουργός εφάρμοσε σε αυτούς τον νόμο για την ολλανδική ιθαγένεια, ο οποίος προβλέπει ότι ενήλικος χάνει την ιθαγένεια αυτή αν έχει επίσης αλλοδαπή ιθαγένεια και, κατά το χρονικό διάστημα που είναι ενήλικος, έχει επί συνεχές διάστημα δέκα ετών την κύρια διαμονή του εκτός των Κάτω Χωρών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, ανήλικος χάνει την ολλανδική ιθαγένεια αν ο πατέρας ή η μητέρα του χάσει την ιθαγένεια αυτή. Πάντως, η δεκαετής αυτή προθεσμία διακόπτεται αν ο ενδιαφερόμενος έχει για περίοδο τουλάχιστον ενός έτους την κύρια διαμονή του στις Κάτω Χώρες ή στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ομοίως, η προθεσμία διακόπτεται αν ο ενδιαφερόμενος ζητήσει τη χορήγηση πιστοποιητικού ολλανδικής ιθαγένειας, ολλανδικού ταξιδιωτικού εγγράφου (διαβατηρίου) ή ολλανδικού δελτίου ταυτότητας. Από τη χορήγηση ενός εκ των εγγράφων αυτών αρχίζει νέα δεκαετής προθεσμία.

Εκδικάζοντας τις διαφορές αυτές, το Raad van State (Συμβούλιο της Επικρατείας, Κάτω Χώρες) διερωτάται ως προς τη διακριτική ευχέρεια που τα κράτη μέλη έχουν όσον αφορά τον καθορισμό των προϋποθέσεων απώλειας της ιθαγένειας και υποβάλλει στο Δικαστήριο ερώτημα επί του ζητήματος αυτού. Συγκεκριμένα, ερωτά αν η αυτοδίκαιη απώλεια της ολλανδικής ιθαγένειας, η οποία έχει επίσης ως αποτέλεσμα την απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης, είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης.

Στις σημερινές προτάσεις του, ο γενικός εισαγγελέας Paolo Mengozzi θεωρεί κατ' αρχάς ότι **το δίκαιο της Ένωσης έχει εφαρμογή εν προκειμένω** και ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να απαντήσει στο ερώτημα του ολλανδικού δικαστηρίου. Υπενθυμίζει ότι η Συνθήκη ΛΕΕ¹ παρέχει σε κάθε πρόσωπο που έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, το δε Δικαστήριο έχει επανειλημμένως υπογραμμίσει ότι η ιδιότητα αυτή αποτελεί θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών. Ο γενικός εισαγγελέας θεωρεί επίσης ότι η ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης δεν περιορίζεται μόνο στους υπηκόους των κρατών μελών οι οποίοι διαμένουν ή βρίσκονται στο έδαφος της Ένωσης. Κατά την άποψή του, τούτο προκύπτει με σαφήνεια από το γεγονός ότι κάθε πολίτης της Ένωσης απολαύει της διπλωματικής και προξενικής προστασίας κάθε κράτους μέλους στο έδαφος χώρας εκτός ΕΕ στην οποία δεν αντιπροσωπεύεται το κράτος μέλος του οποίου την ιθαγένεια αυτός έχει. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι έχουν επίσης εφαρμογή τα δικαιώματα που εγγυάται ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν τον σεβασμό της οικογενειακής ζωής και των τέκνων².

Στη συνέχεια, όσον αφορά την κατάσταση των ενηλίκων, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι ο ολλανδικός νόμος είναι συμβατός με το δίκαιο της Ένωσης. Κατ' αρχάς, η στέρηση της

¹ Άρθρο 20, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

² Αντίστοιχα, άρθρο 7 και άρθρο 24 του Χάρτη.

ιθαγένειας, την οποία προβλέπει ο επίμαχος ολλανδικός νόμος, επιδιώκει θεμιτό σκοπό. Ο γενικός εισαγγελέας θεωρεί ότι ένα κράτος μέλος, κατά την άσκηση της αρμοδιότητάς του να καθορίζει τις προϋποθέσεις απόκτησης και απώλειας της ιθαγένειας, έχει την εξουσία να λάβει ως σημείο αφετηρίας την παραδοχή ότι η ιθαγένεια αποτελεί εκδήλωση πραγματικού δεσμού μεταξύ του κράτους αυτού και των υπηκόων του. Δεν είναι παράλογο εθνικός νομοθέτης να επιλέξει, μεταξύ των διαφόρων παραγόντων που μπορούν να καταδείξουν την απώλεια ενός τέτοιου δεσμού, τη συνήθη διαμονή των υπηκόων του στο έδαφος χώρας εκτός ΕΕ για αρκούντως μακρά περίοδο. Ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει συναφώς ότι μια τέτοια επιλογή γίνεται δεκτή σε διεθνές επίπεδο, κατά μείζονα λόγο δε ότι εν προκειμένω δεν υφίσταται κίνδυνος ανιθαγένειας, δεδομένου ότι οι ενδιαφερόμενοι έχουν διπλή ιθαγένεια. Επιπλέον, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι η επίμαχη στέρηση της ιθαγένειας συνιστά αυθαίρετο μέτρο.

Στη συνέχεια, ο γενικός εισαγγελέας θεωρεί ότι ο ολλανδικός νόμος δεν παραβιάζει την αρχή της αναλογικότητας. Κατά την άποψή του, ο έλεγχος αναλογικότητας πρέπει να γίνεται σε αφηρημένο επίπεδο και, εν πάση περιπτώσει, ανεξάρτητα από τις συνέπειες και τις ατομικές περιστάσεις, όπως η γνώση της ολλανδικής γλώσσας, οι οποίες μπορούν να καταδείξουν, παρά την τήρηση των προϋποθέσεων του νόμου για την ολλανδική ιθαγένεια που συνεπάγονται απώλεια της ιθαγένειας, τη διατήρηση δεσμού με τις Κάτω Χώρες. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, η απαίτηση όπως υπήκοος κράτους μέλους ανανεώσει, μετά τη λήξη της ισχύος εθνικού διαβατηρίου ή εθνικού δελτίου ταυτότητας, ένα από τα έγγραφα αυτά κάθε άλλο παρά παράλογη και δυσανάλογη είναι. Όταν Ολλανδός υπήκοος ζητεί, εντός της προβλεπόμενης προθεσμίας, τη χορήγηση ενός εκ των εγγράφων αυτών, ο Ολλανδός νομοθέτης τεκμαίρει ότι ο υπήκοος αυτός επιθυμεί να διατηρήσει πραγματικό δεσμό με τις Κάτω Χώρες. Αντιθέτως, όταν ο ενδιαφερόμενος παραλείπει να προβεί στην κίνηση αυτή, ο Ολλανδός νομοθέτης τεκμαίρει ότι ο δεσμός αυτός δεν υφίσταται πλέον. Κατά τον γενικό εισαγγελέα, τέτοιου είδους τεκμήρια δεν φαίνεται να υπερβαίνουν το αναγκαίο όριο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από τον Ολλανδό νομοθέτη σκοπού. Επιπλέον, ο γενικός εισαγγελέας υπογραμμίζει ότι η απώλεια της ολλανδικής ιθαγένειας είναι αναστρέψιμη.

Αντιθέτως, όσον αφορά την κατάσταση των ανηλίκων, ο γενικός εισαγγελέας εκτιμά ότι ο ολλανδικός νόμος είναι ασύμβατος με το δίκαιο της Ένωσης.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, η αυτοτέλεια της ιδιότητας του πολίτη της Ένωσης που έχουν οι ανήλικοι καθώς και η ανάγκη να λαμβάνεται υπόψη το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου σημαίνουν ότι, κατά την εφαρμογή νομοθεσίας κράτους μέλους η οποία συνεπάγεται, για τους ανήλικους υπηκόους του κράτους αυτού, την απώλεια της ιθαγένειας καθώς και την απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης, οι συγκεκριμένοι ανήλικοι πρέπει να μπορούν να απολαμβάνουν τα ίδια διαδικαστικά και ουσιαστικά δικαιώματα με αυτά που αναγνωρίζονται στους ενήλικους. Πάντως, τα τέκνα που είναι πολίτες της Ένωσης δεν έχουν τη δυνατότητα να αποτρέψουν την απώλεια της ιθαγένειας ζητώντας τα προβλεπόμενα έγγραφα. Είναι νοητά μέτρα που θίγουν σε μικρότερο βαθμό το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου και την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης που έχουν οι ανήλικοι, όπως ιδίως μια γενική ρήτρα η οποία θα παρείχε στον εθνικό δικαστή τη δυνατότητα να λαμβάνει υπόψη το συμφέρον αυτό και την ιδιότητα αυτή σε όλες τις περιπτώσεις εφαρμογής του επίμαχου νόμου και/ή η δυνατότητα που θα παρεχόταν σε Ολλανδούς υπηκόους να προβαίνουν σε κινήσεις οι οποίες διακόπτουν τη δεκαετή προθεσμία μόνο για τα ολλανδικής ιθαγένειας τέκνα τους που είναι πολίτες της Ένωσης. Επιπλέον, το γεγονός ότι ένα τέκνο, όταν ενηλικιωθεί, δύναται υπό ορισμένες προϋποθέσεις να ανακτήσει την ολλανδική ιθαγένεια δεν μπορεί, από μόνο του, να αντισταθμίσει το γεγονός ότι, όσο ήταν ανήλικο, το τέκνο αυτό ουδέποτε θα έπρεπε να έχει απολέσει την εν λόγω ιθαγένεια αν είχαν δεόντως ληφθεί υπόψη το υπέρτερο συμφέρον του και η ιδιότητά του ως πολίτη της Ένωσης.

Συνεπώς, ο γενικός εισαγγελέας προτείνει στο Δικαστήριο να κρίνει ότι ο ολλανδικός νόμος δεν είναι συμβατός με το δίκαιο της Ένωσης όσον αφορά την κατάσταση των ανηλίκων. Επιπλέον, προτείνει να απορριφθεί το αίτημα της Ολλανδικής Κυβερνήσεως να περιορίσει το Δικαστήριο τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεως που θα εκδώσει στην παρούσα υπόθεση.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτυξιά τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582